Rapport 44/2016 • Utgitt oktober 2016

Ringvirkningsanalyse i havbruksbedrifter Lerøy Aurora

Roy Robertsen, Ingrid K. Pettersen (Capia AS) & Tom Sebulonsen (Capia AS)

Nofima er et næringsrettet forskningsinstitutt som driver forskning og utvikling for akvakulturnæringen, fiskerinæringen og matindustrien.

Nofima har om lag 350 ansatte.

Hovedkontoret er i Tromsø, og forskningsvirksomheten foregår på fem ulike steder: Ås, Stavanger, Bergen, Sunndalsøra og Tromsø

Felles kontaktinformasjon:
Tlf: 02140
E-post: post@nofima.no
Internett: www.nofima.no

Foretaksnr.:
NO 989 278 835

Hovedkontor Tromsø:
Muninbakken 9–13
Postboks 6122 Langnes
NO-9291 Tromsø

Ås:
Osloveien 1
Postboks 210
NO-1431 ÅS

Stavanger:
Måltidets hus, Richard Johnsensgate 4
Postboks 8034
NO-4068 Stavanger

Bergen:
Kjerreidviken 16
Postboks 1425 Oasen
NO-5828 Bergen

Sunndalsøra:
Sjølseng
NO-6600 Sunndalsøra

Rapport

ISBN: 978-82-8296-247-6 (trykt)
ISBN: 978-82-8296-248-3 (pdf)
ISSN 1890-579X

Tittel: **Ringvirkningsanalyse i havbruksbedrifter** **Lerøy Aurora**	*Rapportnr.:* 44/2016 *Tilgjengelighet:* **Åpen**
Forfatter(e)/Prosjektleder: Roy Robertsen, Ingrid Kristine Pettersen (Capia AS) og Tom Sebulonsen (Capia AS)	*Dato:* 24.april 2016
Avdeling: Næring og bedrift	*Ant. sider og vedlegg:* 15
Oppdragsgiver: Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF)	*Oppdragsgivers ref.:* FHF 901220
Stikkord: Økonomisk- og sosial bærekraft, ringvirkninger, havbruk, Lerøy Aurora	*Prosjektnr.:* **11659**

Sammendrag/anbefalinger:

Denne rapporten er en del av FHF prosjektet – Ringvirkninger i havbruksbedrifter

Denne rapporten omhandler Lerøy Aurora, som har base i Tromsø og har aktivitet i Troms og Finnmark. Vi synliggjør i første rekke de sosiale- og økonomiske bærekraftselementene.

Lerøy Aurora har en rivende utvikling med vekst i produksjon og sysselsetting. Selskapet har vokst med 73 årsverk siden 2013. De ansatte skatter til 17 fylker, men hovedvekten er i kommunene Skjervøy og Tromsø. Salget av laks hadde en verdi på 1,34 milliarder i 2015 som er en økning på 13 %.

Verdiskapningen økte fra 2014 til 2015 på 9 % til nesten 622 millioner. Det gir verdiskapning per ansatt på cirka 2,2 millioner. Lerøy Aurora har 25 konsesjoner, verdiskapning per konsesjon er tilnærmet 25 millioner.

Skattebidraget fra de ansatte øker også i tråd med økningen i sysselsettingen. Økningen var på 26 % fra 2014 til 2015 og har passert 40 millioner som går med smått og stort til 32 kommuner. Den kommunevise fordelingen viser at kommunene Skjervøy og Tromsø mottar mest. Leverandørinnkjøpene økte med 32 %, og passerte en milliard i 2015.

English summary/recommendation:

Innhold

1 Ringvirkningsanalyse Lerøy Aurora 1

1.1 Sammendrag 1
1.2 Metode 3

2 Lerøy Aurora AS 4

2.1 Nøkkeltall 4
2.2 Sysselsetting 4
2.3 Skatt fra ansatte 6

3 Innkjøp 7

3.1 Innkjøp etter fylke Lerøy Aurora 8
3.2 Innkjøp etter næringskategorier Lerøy Aurora 9

3.2.1 Fôr 10
3.2.2 Innkjøp av utstyr, varer og tjenester fra Industri 10
3.2.3 Transport 11
3.2.4 Varer 11
3.2.5 Tjenester 12
3.2.6 Kjøp i kommuner hvor Lerøy Aurora har lokaliteter 14
3.2.7 Case Skjervøy kommune 14
3.2.8 Case Tromsø Kommune 15

Figurer

Figur 1 Lerøy Aurora sitt virkeområde 1
Figur 2 Lokalitetsfordelingen i selskapet og MTB 2
Figur 3 Verdikjedetilnærming – måling av ringvirkninger i havbruksnæringen 3
Figur 4 Årsverk per aktivitet i 2013 og endring i år 2014 og 2015 for Lerøy Aurora og Laksefjord AS 4
Figur 5 Årsverk kommunefordelt år 2015 5
Figur 6 Årsverk aktivitetsfordelt med endringer fra 2013 til 2015 5
Figur 7 Skatteinntekt fra de ansatte kommunefordelt 6
Figur 8 Lerøy Aurora, innkjøp i de norske kommuner, 2013,2014 og 2015 7
Figur 9 Innkjøp de siste 3 år (inkl. Laksefjord AS – 2014 og 2015) 7
Figur 10 Innkjøp fylkesfordelt etter aktivitet – Lerøy Aurora 8
Figur 11 Innkjøp fordelt etter kommune 9
Figur 12 Lerøy Aurora: Innkjøp fordelt på hovedkategorier (totalt 2,538 milliarder på 3 år) 9
Figur 13 Fôrkjøp prosentvis fordelt mellom fôrselskapene 10
Figur 14 Lerøy Aurora: de største innkjøp fra Industri, ekskl. fôr. 10
Figur 15 Lerøy Aurora: de største innkjøp i kategorien Transport og lagring i 2013–2015 11
Figur 16 Kjøp i kategorien varer etter type handel (tall i figur fra 2015) 11
Figur 17 Lerøy Aurora: Innkjøp fordelt på kjøp over 1 million innenfor kategorien Engroshandel 12
Figur 18 Lerøy Aurora: Innkjøp fordelt på kategorier innenfor tjenester 13
Figur 19 Kjøp i kommuner hvor Lerøy Aurora har lokaliteter (2013–2015) 14
Figur 20 Kjøp fra aktører i Skjervøy kommune etter kategori (2013–2015) (millioner kroner) 14
Figur 21 Kjøp i Tromsø kommune etter kategori (2013–2015) 15

Tabeller

Tabell 1 Oppsummering nøkkeltall ringvirkninger 2
Tabell 2 Nøkkeltall for ringvirkninger Lerøy Aurora 4

1 Ringvirkningsanalyse Lerøy Aurora

1.1 Sammendrag

Lerøy Aurora og Laksefjord AS er grunnlagsmaterialet i denne rapporten. Vi omtaler dem samlet som Lerøy Aurora når vi beskriver ringvirkninger av virksomheten.

Selskapets hovedvirksomhet er produksjon av atlantisk laks. I tillegg driver selskapet eget Lakseslakteri, foredling, fryseri og emballasjeproduksjon. Selskapet har to heleide datterselskap, Laksefjord AS, som driver med produksjon av smolt, og Senja Akvakultursenter AS som produserer rognkjeks til biologisk avlusing.

Lerøy Aurora AS er et 100 % eid datterselskap av Lerøy Seafood Group ASA.

Selskapet hadde ved utgangen av 2015, 25 ordinære konsesjoner for produksjon av laks og ørret, og av de er 17 konsesjoner lokalisert i Troms fylke, henholdsvis i Lyngen, Skjervøy, Kåfjord, Tromsø og Karlsøy kommune. De resterende åtte konsesjonene er lokalisert i Finnmark, henholdsvis i Sør-Varanger og Nesseby kommune. Lerøy Aurora AS har i tillegg en visningskonsesjon for akvakultur på 780 tonn. Selskapets prosessanlegg er lokalisert på Skjervøy i Skjervøy kommune. Lerøy Aurora AS er selvforsynt med smolt. Smoltproduksjonen skjer i det heleide datterselskapet Laksefjord AS som er lokalisert i Lebesby kommune i Finnmark.

Denne rapporten omhandler Lerøy Aurora, som har base i Tromsø og har aktivitet i Troms og Finnmark. Vi synliggjør i første rekke de sosiale- og økonomiske bærekraftselementene.

Figur 1 Lerøy Aurora sitt virkeområde

Tabell 1 Oppsummering nøkkeltall ringvirkninger

	2014	2015	Endring
Salg (1000 Nkr)	1 189 851	1 340 888	13 %
Leverandørinnkjøp (1000 Nkr)	830 795	1 097 900	32 %
Verdiskapning (1000 Nkr)	571 973	621 712	9 %
Verdiskapning pr ansatt (1000 Nkr)	2 413	2 181	-10 %
Verdiskapning pr konsesjon (1000 Nkr)	21 184	24 868	17 %
Sysselsetting årsverk	237	285	20 %
Betalt skatt fra ansatte	32 191 531	40 427 128	26 %

Lerøy Aurora har en rivende utvikling med vekst i produksjon og sysselsetting. Selskapet har vokst med 73 årsverk siden 2013. De ansatte skatter til 17 fylker, men hovedvekten er i kommunene Skjervøy og Tromsø. Kommunefordelingen av årsverk ser vi fordelt i Figur 5. Salget av laks hadde en verdi på 1,34 milliarder i 2015 som er en økning på 13 %. Verdiskapningen økte fra 2014 til 2015 på 9 % til nesten 622 millioner. Det gir verdiskapning per ansatt på cirka 2,2 millioner. Lerøy Aurora har 25 konsesjoner, verdiskapning per konsesjon er tilnærmet 25 millioner. Skattebidraget fra de ansatte øker også i tråd med økningen i sysselsettingen. Økningen var på 26 % fra 2014 til 2015 og har passert 40 millioner som går med smått og stort til 32 kommuner. Den kommunevise fordelingen viser at kommunene Skjervøy og Tromsø mottar mest, resten fordeler seg som i Figur 7. Leverandørinnkjøpene økte med 32 %, og passerte en milliard i 2015.

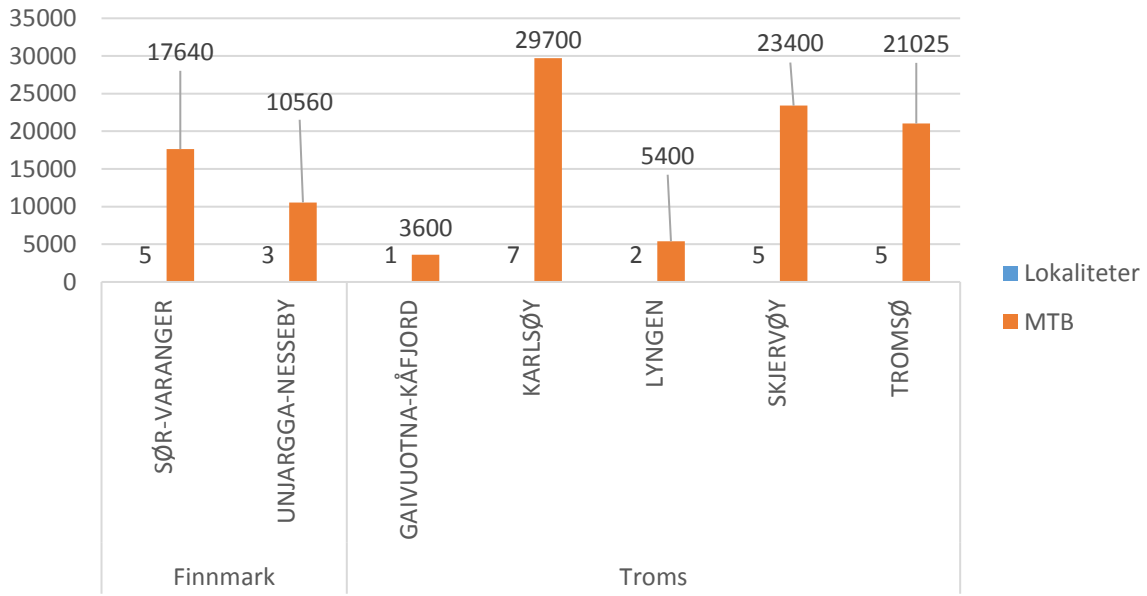

Figur 2 Lokalitetsfordelingen i selskapet og MTB

Aktiviteten i sjø skjer i 7 kommuner i Troms og Finnmark som vi ser av Figur 2. Karlsøy er største produksjonskommune i form av lokalitets-mtb, etterfulgt av Skjervøy og Tromsø. I Finnmark er det Sør-Varanger som har størst tillat kapasitet. Vi har ikke opplysninger over hvilke lokaliteter som er i bruk i produksjonsårene. Normalt foregår produksjonen på cirka 60 % av lokalitetene, mens resten er brakk i perioder.

1.2 Metode

Metodikken er basert på data fra Lerøy Seafood Group, kombinert med offentlig tilgjengelig statistikk. Vår tilnærming til oppdraget har en innretning som vist i Figur 3. Måling av ringvirkninger vil i første rekke være relatert til den direkte sysselsettingen i primæraktivitetene og de direkte innkjøpene fra avledet virksomhet som vist i Figur 3. Sysselsettingen kobles lokalt på kommunenivå basert på primæraktiviteten i selskapene, Lerøy Aurora, Lerøy Midt og Lerøy Vest/Sjøtroll.

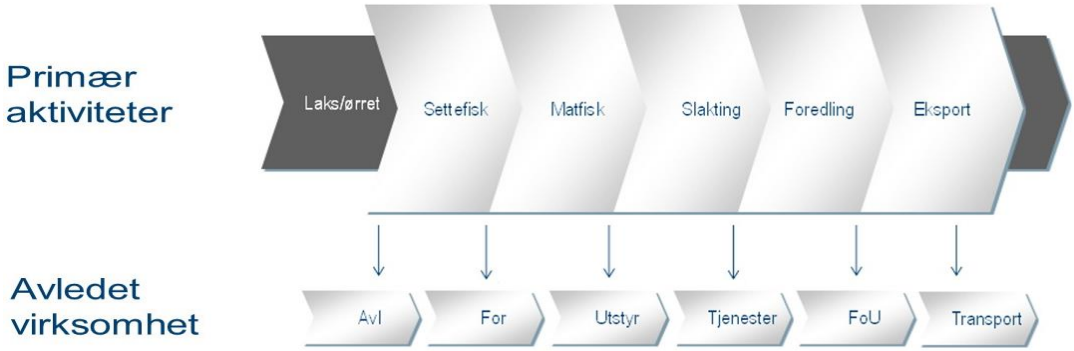

Figur 3 Verdikjedetilnærming – måling av ringvirkninger i havbruksnæringen

Leverandørinnkjøp fra havbruksaktiviteten i Lerøy Aurora var over en milliard i 2015. Vi har mottatt en oversikt over innkjøpsverdi (eks. mva) per leverandør (og organisasjonsnummer). Ved hjelp av organisasjonsnummer har vi hentet informasjon om næringskoder og kommune/fylke/region. Dermed har vi kunnet gruppere de ulike innkjøperne både på type og sted[1]. Noen av leverandørene har manglet/hatt ugyldige organisasjonsnummer, noe som gjør at de har havnet i en ukjent-kategori både på type og region. Dette gjelder primært utenlandske aktører, enkeltpersoner, samt selskaper som er avviklet. For noen leverandører har vi mottatt postnummer slik at vi har kunnet koble til region, selv uten gyldig organisasjonsnummer. Ved enkelte tilfeller er ikke postadresse tilgjengelig i Brønnøysund til tross for gyldig organisasjonsnummer. Derfor vil ikke ukjent-kategoriene samsvare for region og næringsgruppering. Likevel har vi kunnet kategorisere over 99 % av innkjøpene.

[1] Sted finner vi via organisasjonsnummer i Brønnøysundregisteret. Dette innebærer at vi i noen tilfeller knytter innkjøp til hovedkontor i stedet for lokale kontorer.

2 Lerøy Aurora AS

2.1 Nøkkeltall

Tabell 2 Nøkkeltall for ringvirkninger Lerøy Aurora

	2014	2015	Endring
Salg (1000 Nkr)	1 189 851	1 340 888	13 %
Leverandørinnkjøp (1000 Nkr)	830 795	1 097 900	32 %
Verdiskapning (1000 Nkr)	571 973	621 712	9 %
Verdiskapning pr ansatt (1000 Nkr)	2 413	2 181	-10 %
Verdiskapning pr konsesjon (1000 Nkr)	21 184	24 868	17 %
Sysselsetting årsverk	237	285	20 %
Betalt skatt fra ansatte	32 191 531	40 427 128	26 %

2.2 Sysselsetting

Lerøy Aurora og Laksefjord AS sysselsetter ved utgangen av 2015 tilnærmet 285 årsverk. Av disse er 242 hjemmehørende i Troms, 37 i Finnmark mens 5,4 årsverk skatter til 14 andre fylker. Dette er i stor grad midlertidige ansatte som jobber i Troms og Finnmark deler av året. Det har vært en jevn økning fra 212 i år 2013, via 237 i år 2014 til 285 i 2015

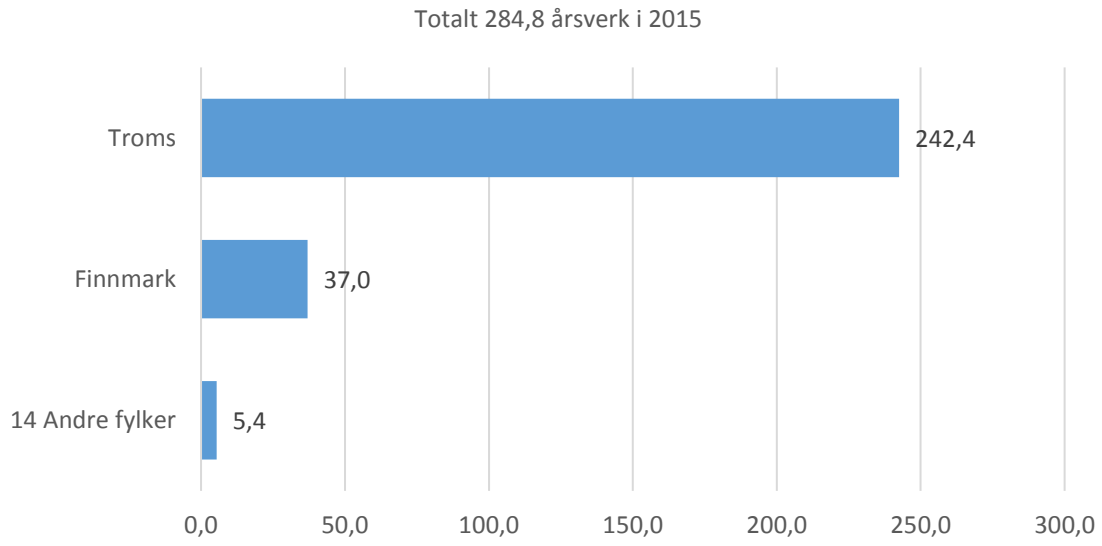

Figur 4 Årsverk per aktivitet i 2013 og endring i år 2014 og 2015 for Lerøy Aurora og Laksefjord AS

De ansatte i Lerøy Aurora skattet til 32 kommuner i 2015. Dette fordeler seg som vi ser i Figur 5. Skjervøy har flest ansatte, fulgt av Tromsø. Skjervøy har lakseslakteriet- og videreforedlingsanlegget og sysselsetter flest. Tromsø har i tillegg til havbruksaktivitet også administrasjon. Lebesby har produksjonen av settefisk.

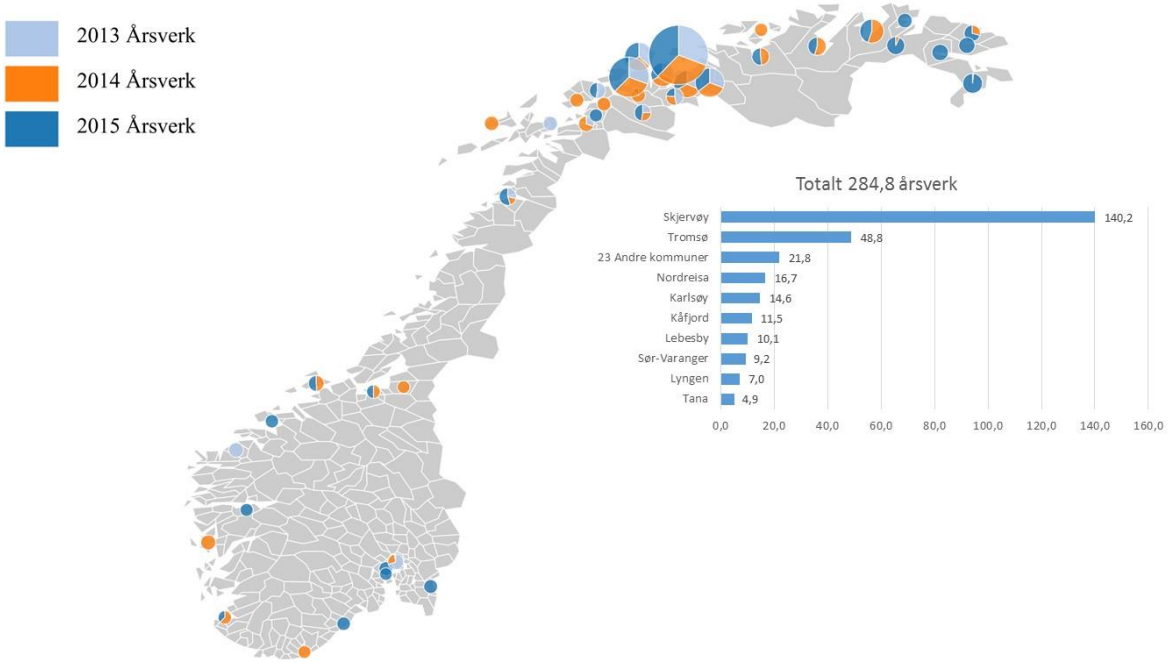

Figur 5 Årsverk kommunefordelt år 2015

Vi har kategorisert aktivitetene til årsverkene i fem kategorier; Slakteri/videreforedling, Havbruk, settefisk/stamfisk, administrasjon og vikarer (som vi til dels ikke har hatt informasjon til å kategorisere annerledes). De grønne søylene viser 2013 årsverk, mens de oransje og blå viser endring til 2014 og videre til 2015. Laksefjord AS var ikke inne med tall i 2013. Vi ser at veksten i sysselsetting fra 2013 til 2015 er størst i havbruksdelen og slakteri/VF. Tilførselen er 47 årsverk på de to største aktivitetene.

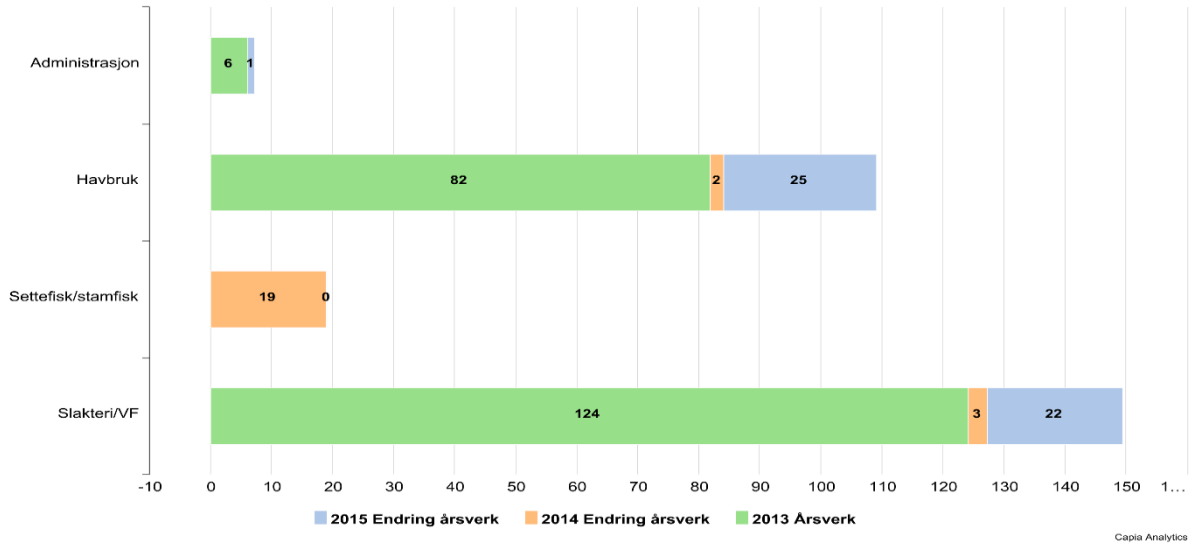

Figur 6 Årsverk aktivitetsfordelt med endringer fra 2013 til 2015

2.3 Skatt fra ansatte

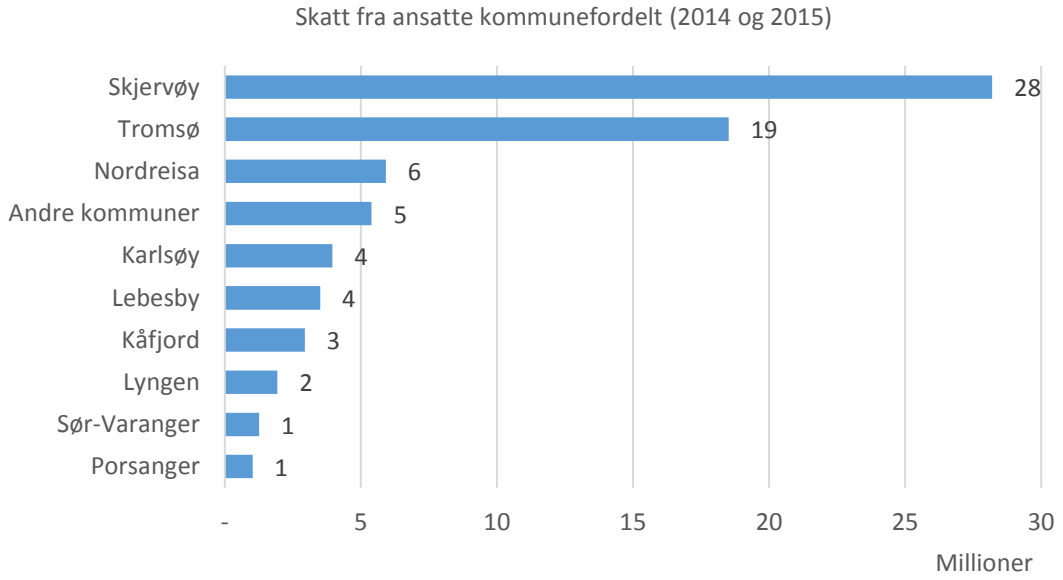

Figur 7 Skatteinntekt fra de ansatte kommunefordelt

Skattebidraget fra de ansatte øker i tråd med økningen i sysselsettingen. Økningen var på 26 % fra 2014 til 2015 og har passert 40 millioner som går med smått og stort til 32 kommuner. Den kommunevise fordelingen viser at kommunene Skjervøy og Tromsø mottar mest, resten fordeler seg som i Figur 7.

Skattekostnad på ordinært resultat for Lerøy Aurora økte fra tilnærmet 90 millioner i 2014 til 104 millioner i 2015.

3 Innkjøp

Figur 8 viser fordeling av Lerøy Aurora sine innkjøp på i de ulike kommuner. Lerøy Aurora kjøpte varer og tjenester fra totalt 124 kommuner. Kartet viser alle kommuner

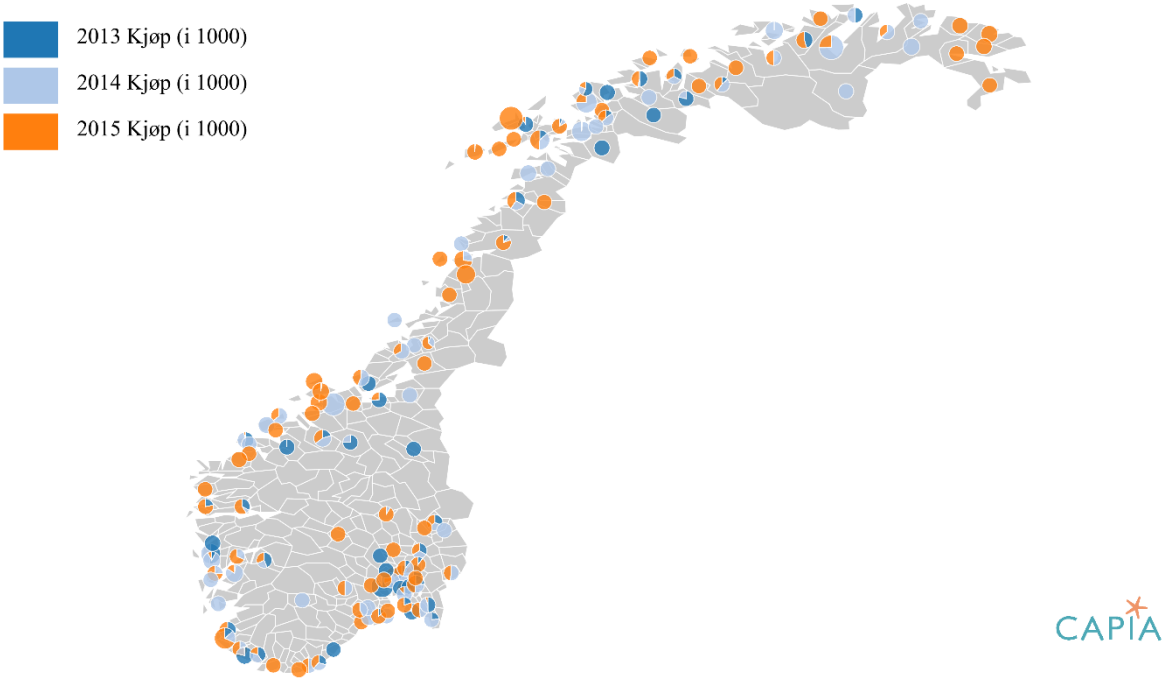

Figur 8 Lerøy Aurora, innkjøp i de norske kommuner, 2013,2014 og 2015

Lerøy Aurora (inkl. Laksefjord AS for årene 2014 og 2015) har kjøpt varer og tjenester for vel 2,5 milliarder de siste tre år som vist i Figur 9. Innkjøpene skjer fra hele landet som vist i kartet i Figur 8.

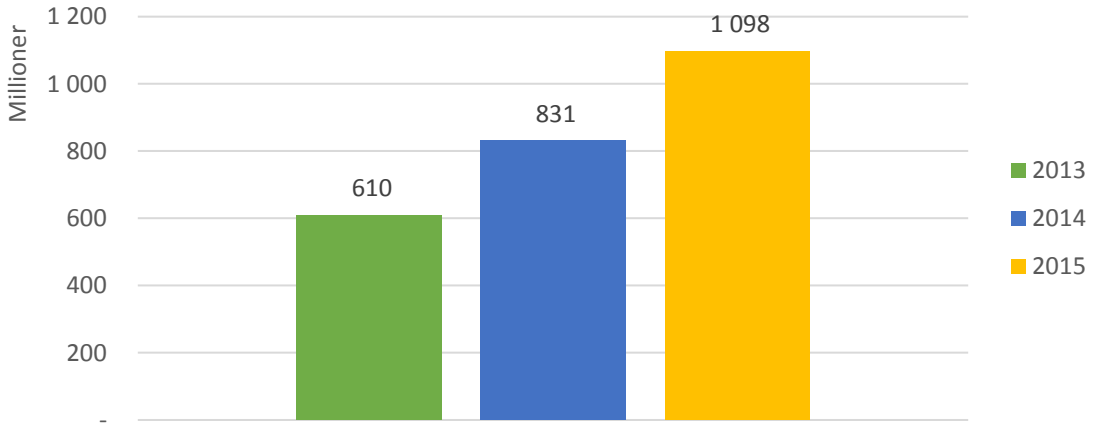

Figur 9 Innkjøp de siste 3 år (inkl. Laksefjord AS – 2014 og 2015)

3.1 Innkjøp etter fylke Lerøy Aurora

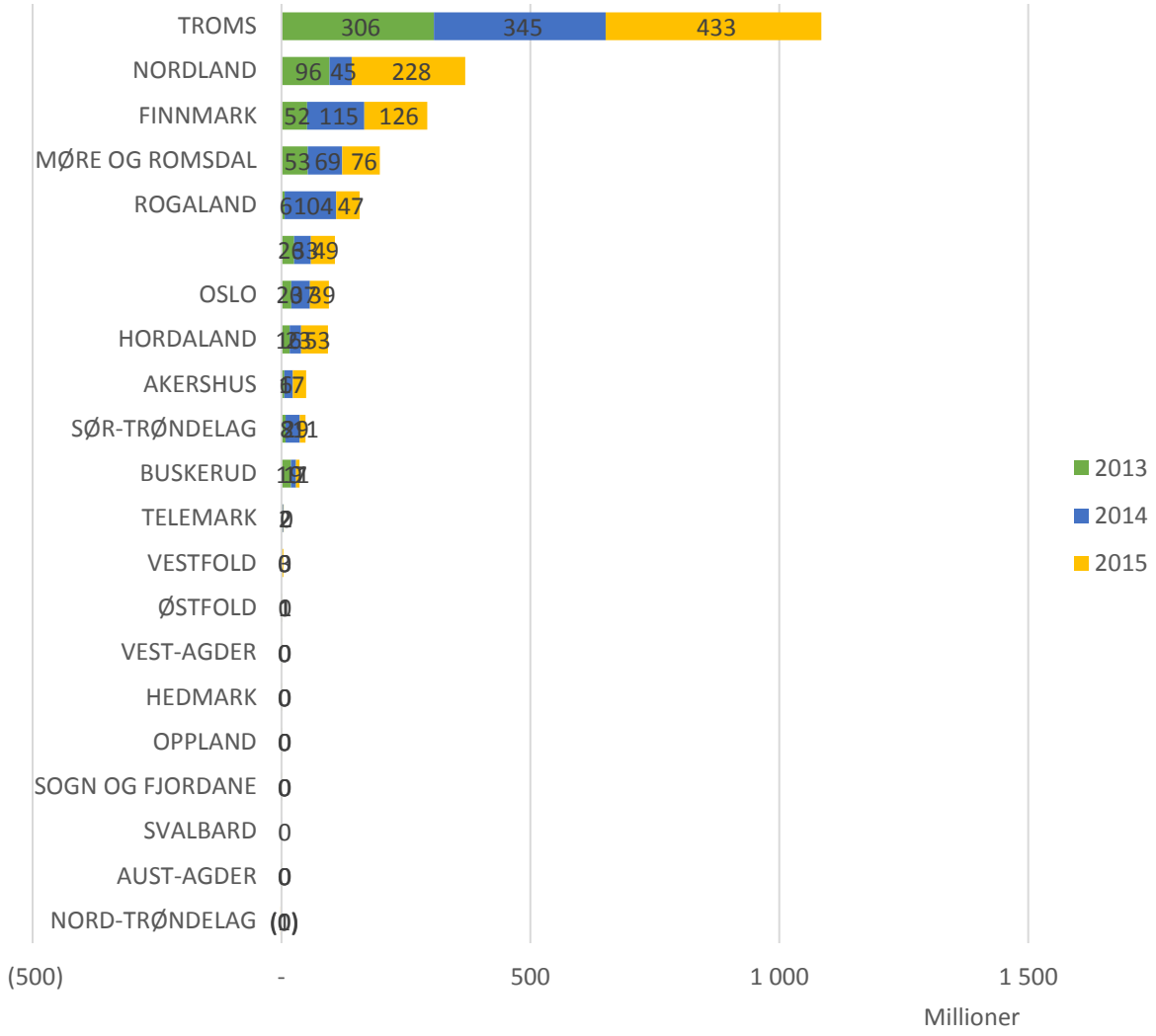

Figur 10 Innkjøp fylkesfordelt etter aktivitet – Lerøy Aurora

Mesteparten av innkjøpene skjer i Nord-Norge, med Troms som desidert størst i innkjøp målt i verdi. Fôr utgjør den største komponenten, og storparten kommer fra Ewos sitt anlegg i Balsfjord kommune. De siste tre årene er det handlet fra Balsfjord for hele 775 millioner kroner. Lebesby kommer høyt da innkjøpet av smolt fra Laksefjord AS utgjør en høy verdi. I Tromsø er det hovedsakelig varer og tjenester innenfor ulike kategorier som er innkjøpsgrunnlaget.

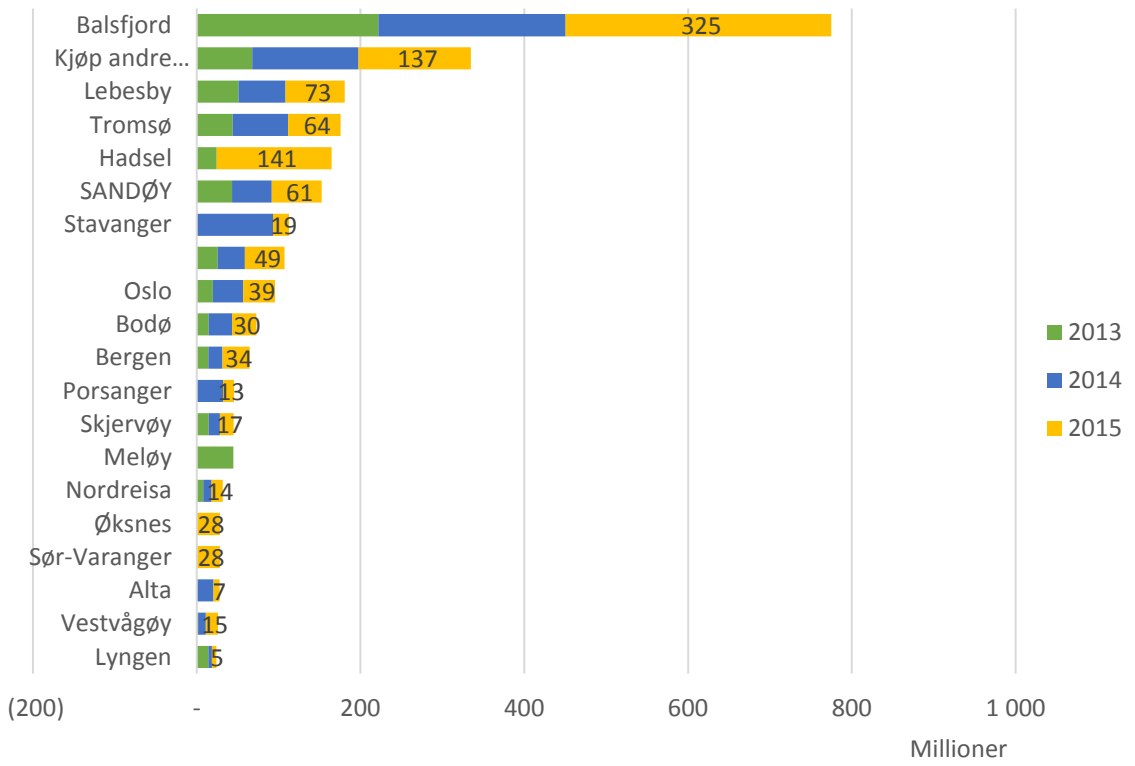

Figur 11 Innkjøp fordelt etter kommune

3.2 Innkjøp etter næringskategorier Lerøy Aurora

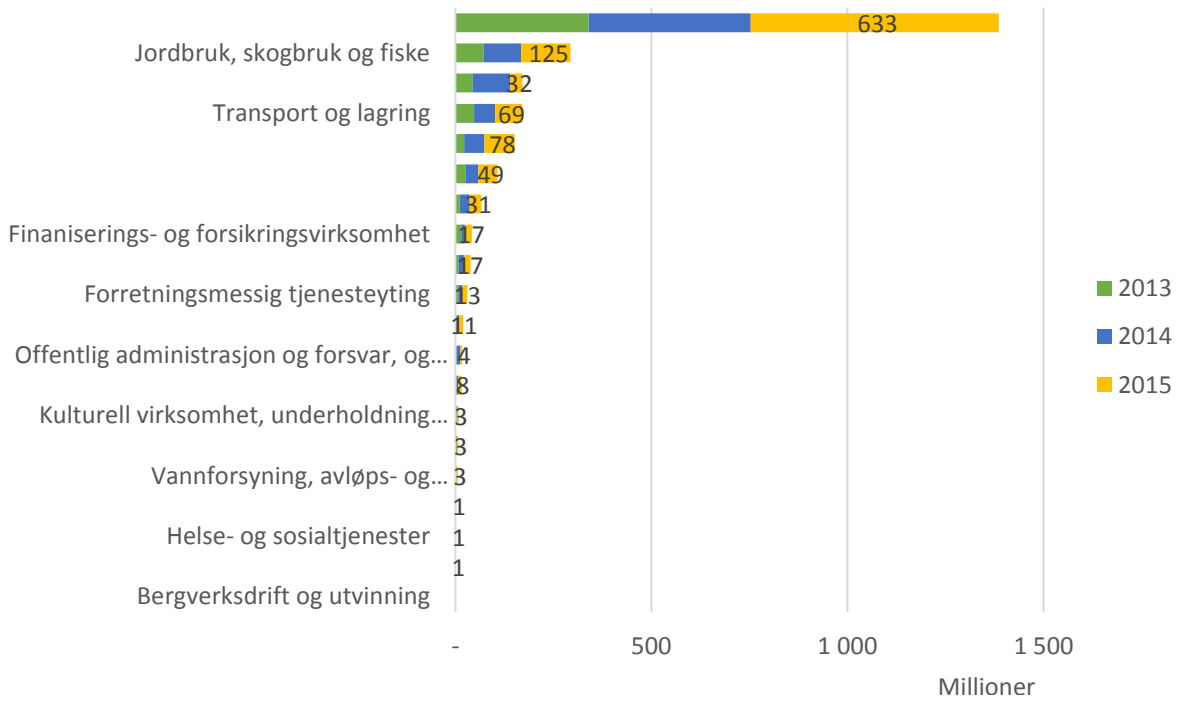

Figur 12 Lerøy Aurora: Innkjøp fordelt på hovedkategorier (totalt 2,538 milliarder på 3 år)

3.2.1 Fôr

Lerøy Aurora har kjøpt for over 1,1 milliarder de tre siste årene og de kjøpte størstedelen av fôret sitt fra Ewos AS (72,8 %) og de øvrige 27 % er primært fra Skretting AS.

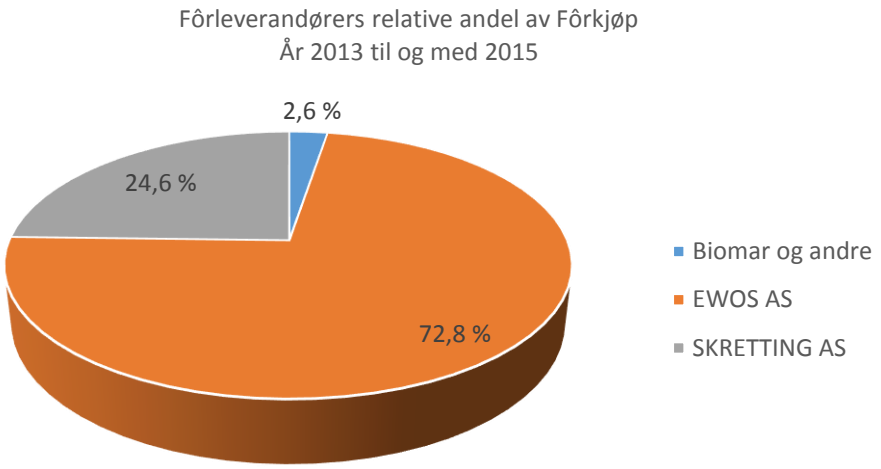

Figur 13 Fôrkjøp prosentvis fordelt mellom fôrselskapene

3.2.2 Innkjøp av utstyr, varer og tjenester fra Industri

Figuren under viser innkjøp fra de største leverandørkategoriene i hovedkategorien industri (utenom fôr) som utgjør cirka 230 millioner over 3 år. I disse kategoriene finnes kjente havbruksleverandører både nasjonalt og lokalt.

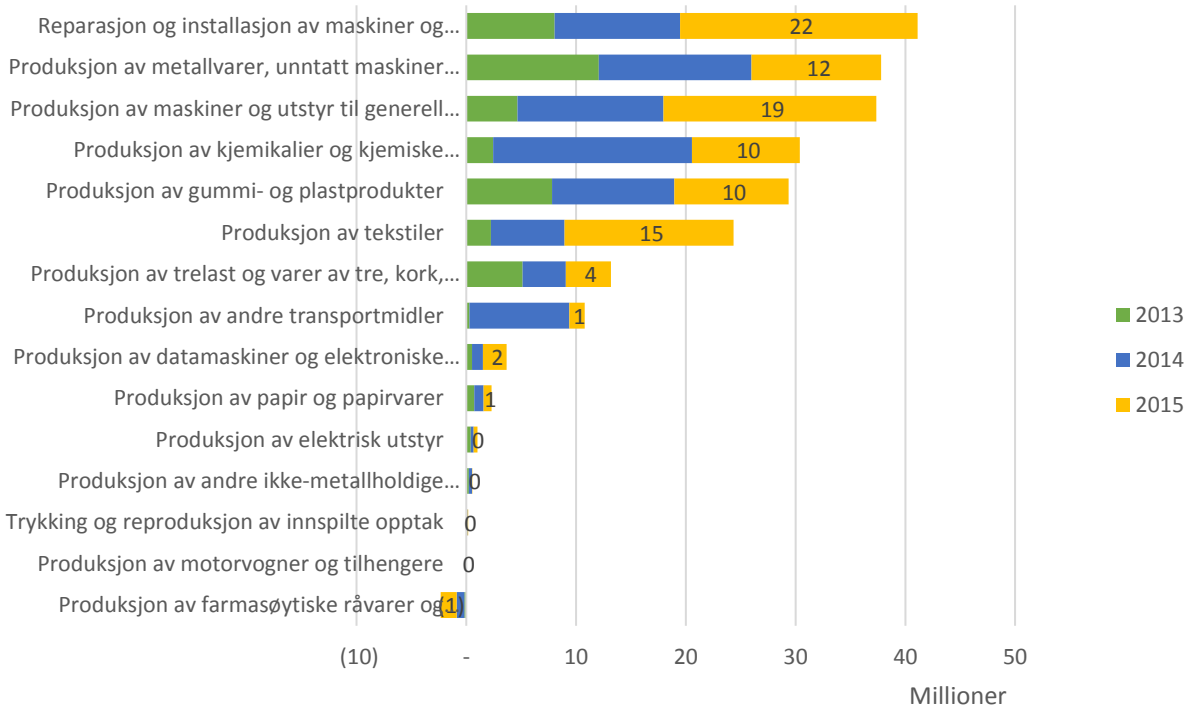

Figur 14 Lerøy Aurora: de største innkjøp fra Industri, ekskl. fôr.

3.2.3 Transport

Transport utgjør en stor del av innkjøpene og det er i første rekke kategorien sjøtransport som utgjør samlet over 166 millioner for perioden.

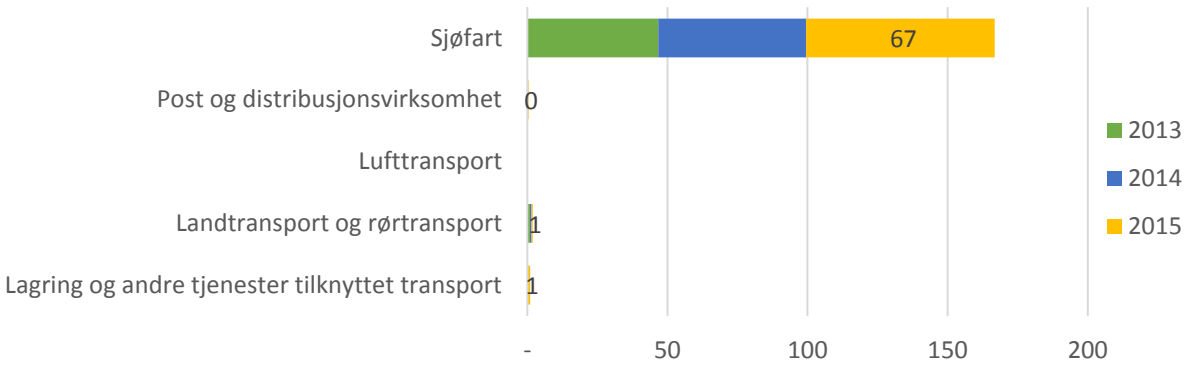

Figur 15 Lerøy Aurora: de største innkjøp i kategorien Transport og lagring i 2013–2015

Innen kategorien **sjøfart** har Lerøy Aurora gjort innkjøp for nesten 167 millioner i perioden. Hovedleverandør av dette er Rostein AS som hører hjemme i Møre & Romsdal. Men også lokale aktører som Larseng Sjøtransport AS (Tromsø) og Boreal Maritim AS (Skjervøy) leverer samlet transporttjenester for over 4 millioner i perioden.

3.2.4 Varer

Kjøp av varer utgjør 6 % av alle innkjøpene i perioden. Totalt over perioden på tre år er det kjøpt inn varer for 151 millioner kroner, hvorav 77 i 2015 som fordeler seg som vi ser i Figur 16.

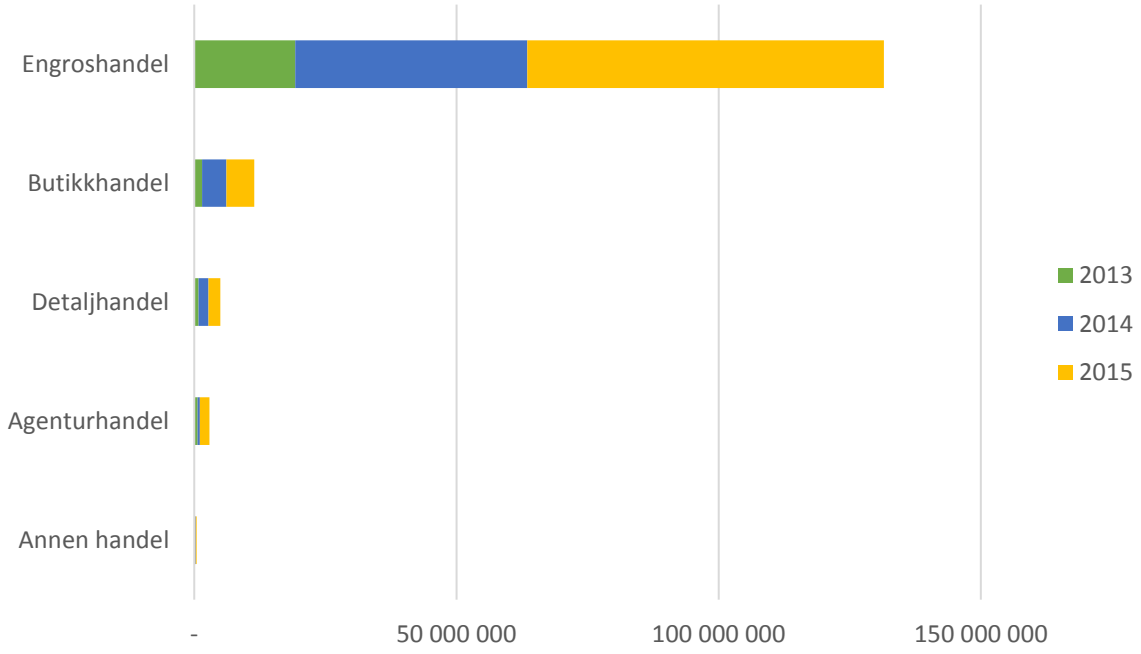

Figur 16 Kjøp i kategorien varer etter type handel (tall i figur fra 2015)

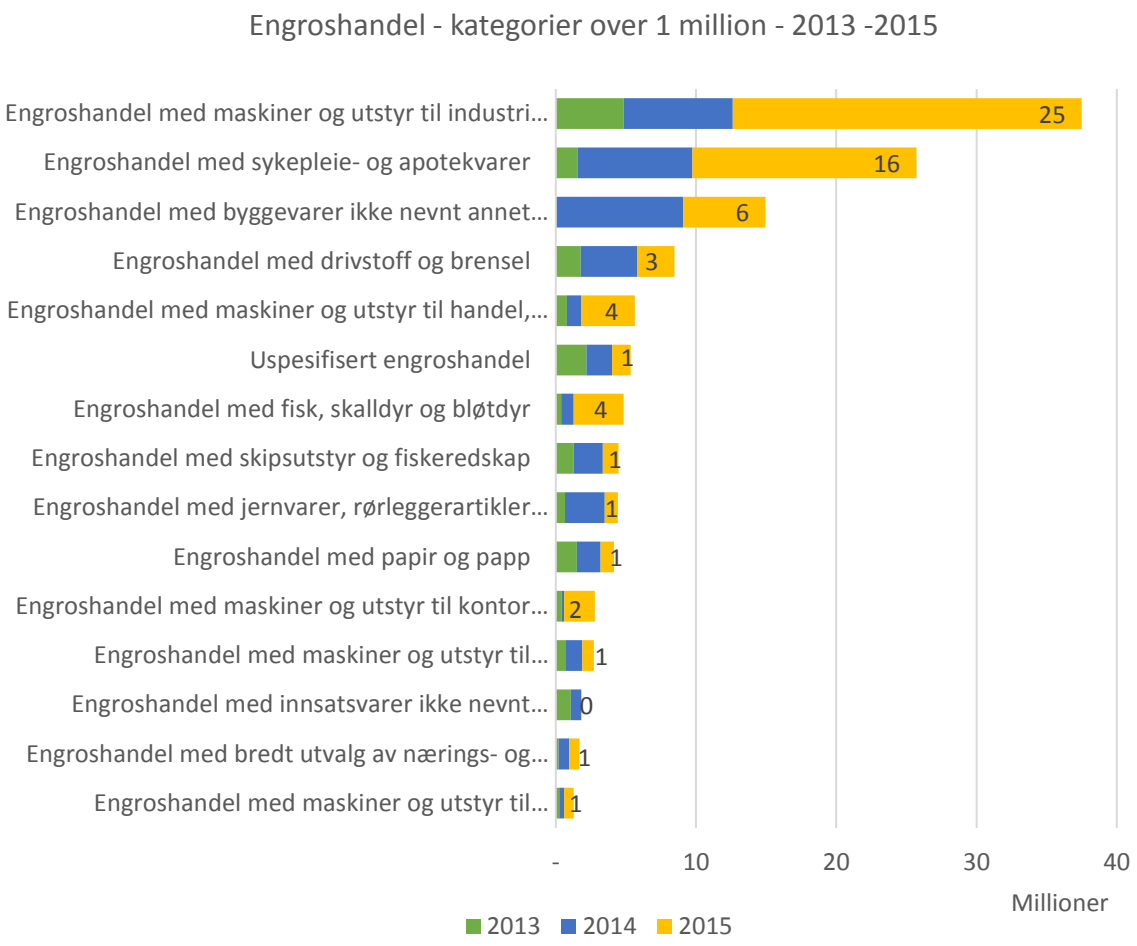

Figur 17 Lerøy Aurora: Innkjøp fordelt på kjøp over 1 million innenfor kategorien Engroshandel

Vi ser at i 2015 økte innkjøpene stort sett i alle kategoriene. Den største er Engroshandel med maskiner og utstyr. I denne kategorien finner vi leverandører som Baader og Marel som står for 62 % innen denne kategorien. Den neststørste kategorien er «Engroshandel med sykepleie- og apotekvarer», hvor Europharma AS er størst.

3.2.5 Tjenester

Lerøy Aurora har kjøpt tjenester for 172 millioner i 3 årsperioden. Den aller største næringskategorien innenfor tjenester er byggeteknisk konsulentvirksomhet. I denne kategorien skjer den aller største andelen av innkjøpene fra Multiconsult AS og Norconsult AS, som har hovedkontorer i henholdsvis Oslo og Bærum kommune. Begge bedriftene har avdelingskontor i Tromsø, og innkjøpene har således utspring fra Tromsø.

En annen stor post er Rengjøring av bygninger hvor ISS Facility Services AS er den største leverandøren.

Dykkertjenester utgjør over 7,8 millioner i perioden og selskapet Skjervøy dykkertjenester AS er hovedleverandør med over 7,5 millioner over treårsperioden.

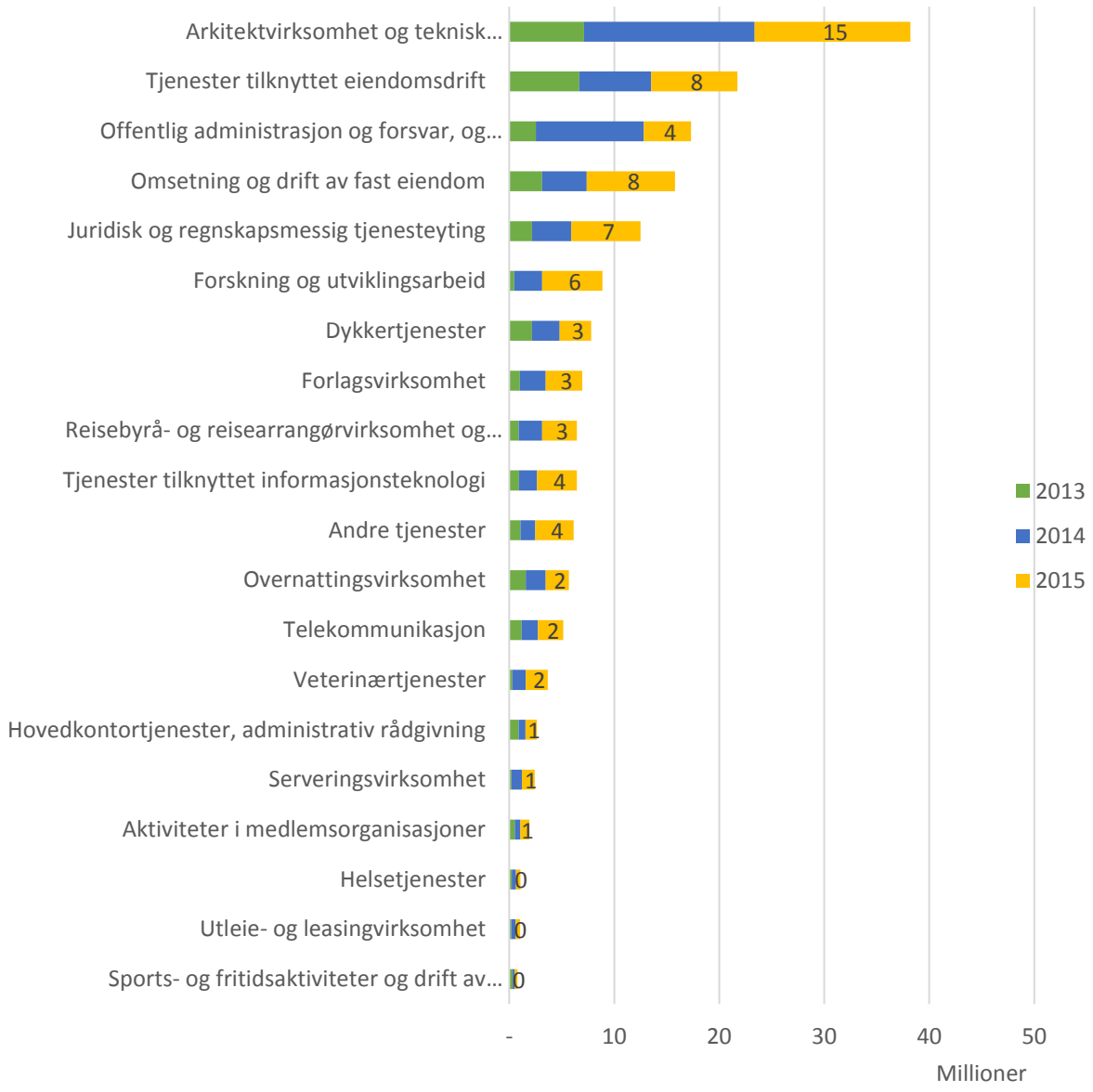

Figur 18 Lerøy Aurora: Innkjøp fordelt på kategorier innenfor tjenester

3.2.6 Kjøp i kommuner hvor Lerøy Aurora har lokaliteter

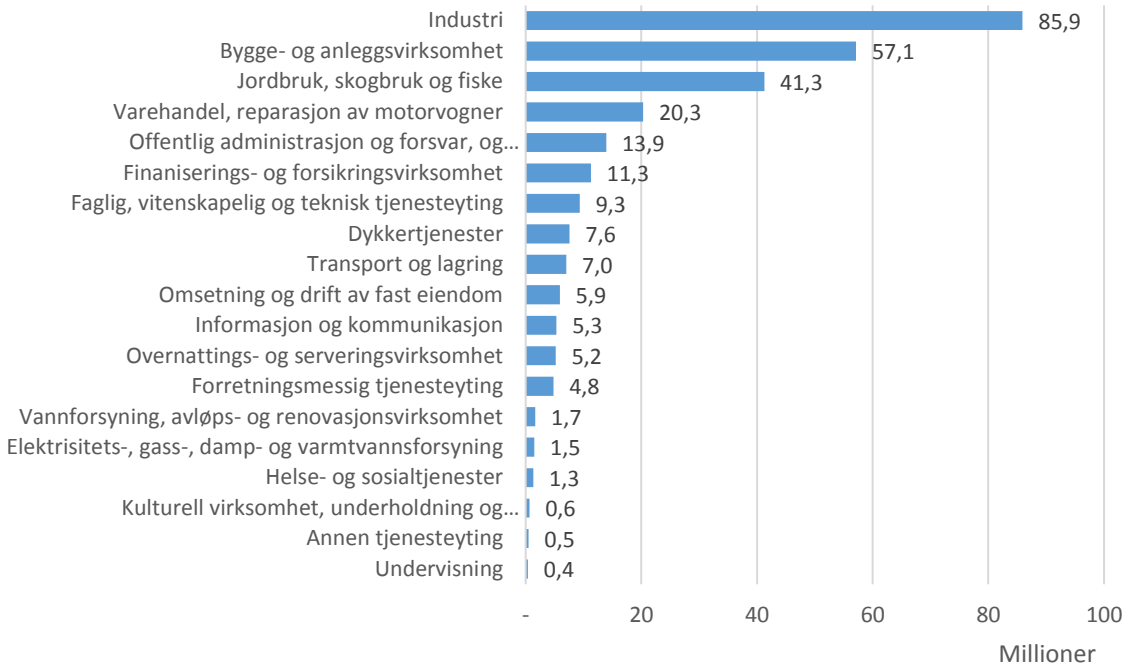

Figur 19 Kjøp i kommuner hvor Lerøy Aurora har lokaliteter (2013–2015)

Lerøy Aurora er en stor lokal aktør og har kjøpt varer og tjenester for 281 millioner i perioden 2013–2015. De største er kategoriene Industri og Bygg og Anlegg som står for nesten 50 %. Innkjøp i Tromsø kommune utgjør nesten 180 millioner, etterfulgt av Skjervøy på 45 millioner.

3.2.7 Case Skjervøy kommune

Figur 20 Kjøp fra aktører i Skjervøy kommune etter kategori (2013–2015) (millioner kroner)

3.2.8 Case Tromsø Kommune

Figur 21 Kjøp i Tromsø kommune etter kategori (2013–2015)

De største kategoriene i Tromsø kommune er Industri, etterfulgt av Jordbruk, skogbruk og fiske. Typiske bytjenester som finansiering, varehandel og konsulenttjenester kommer høyt som vi ser av figuren.

ISBN 978-82-8296-247-6 (trykt)
ISBN 978-82-8296-248-3 (pdf)
ISSN 1890-579X